

Landstingsstyrelsen

Granskning av Externa vårdgivare

Revisionskontoret har på vårt uppdrag granskat om landstingsstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll vid utbetalning av ersättning till externa vårdgivare. Specifikt avses gruppen läkare och sjukgymnaster med ersättning som regleras i särskild lag (1993:1651 resp. 1993:1652)

Granskningen är även till viss del en uppföljning av granskningen av Fakturor och bensinkort (diarienummer: Rev/19/2010) som genomfördes år 2010.

Granskningens resultat bygger på uppgifter inhämtade via dokumentanalyser och intervjuer med beställarchef, utredare samt två handläggare vid planerings- och beställarstaben.

Resultatet av granskningen redovisas i bifogad granskningsrapport.

Granskningen visar sammanfattningsvis att den interna kontrollen vid utbetalning av ersättning till externa vårdgivare behöver förbättras för att inte riskera att landstinget drabbas av onödiga extrakostnader.

I det följande redovisas några av de förbättringsområden som framkommit i granskningen.

- Granskningen visar att det genomförs en rad kontroller av det underlag som de externa vårdgivarna skickar in till landstinget som grund för begärd ersättning. Det sker dock inte någon kontroll mot de patientjournaler eller annat material som finns hos vårdgivarna för att säkerställa att landstinget endast betalar för behandling som de externa vårdgivarna faktiskt utfört.

Vi noterar även att det saknas regelbundna och systematiska uppföljningar av hur den interna kontrollen fungerar i samband med hanteringen av begärd ersättning från de externa vårdgivarna. Vi rekommenderar därför landstingsstyrelsen att utforma och fastställa rutiner för tillsyn, uppföljning och utvärdering av kontrollaktiviteterna för att säkerställa att dessa tillämpas och fungerar effektivt.

- I nuvarande samverkansavtal saknas reglering om insyn i form av revision hos de externa vårdgivarna. Vi rekommenderar att denna insyn tillgodoses vid framtida ersättningsetableringar.
- Landstingets attest- och utbetalningsreglemente är inaktuellt och det saknas aktuell dokumentation av rutiner. Avsaknaden av aktuella styrdokument ökar risken för att kontrollmoment glöms bort eller inte utförs på ett tillfredsställande sätt, särskilt vid eventuella personalbyten. Vi rekommenderar därför landstingsstyrelsen

att uppdatera reglementet samt upprätta och ajourhålla dokumentation avseende tillämpliga rutiner. Av denna dokumentation bör det framgå när och hur kontroll bör ske mot vårdgivarnas patientjournaler eller annat material som finns hos vårdgivarna.

Vi emotser senast den 10 juni 2013 en redovisning av vilka åtgärder som landstingsstyrelsen vidtar eller avser vidta med anledning av granskningsresultatet.

För Jämtlands läns landstings revisorer

Mona Nyberg
Ordförande

Annelie Bengtsson
V ordförande

Bilaga

Rapporten Granskning av Externa vårdgivare

Kopia till

Fullmäktiges presidium
Tf Landstingsdirektören
Bitr. landstingsdirektören
Chefen för Ekonomistaben
Chefen för Beställarenheten

Jämtlands Läns
Landsting

Granskning av Externa vårdgivare

Yrkesrevisor: Mattias Holmetun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING, BAKGRUND	3
3	SYFTE, REVISIONFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING	3
4	REVISIONSKRITERIER	4
5	GRANSKNINGSANSVARIG	4
6	METOD	4
7	RESULTAT	4
7.1	Finns det en tillfredsställande styrning/reglering av den interna kontrollen i form av rutiner, riktlinjer etc.?	5
7.1.1	Styrdokument	5
7.1.2	Rutiner för kontroll av ersättning till privata vårdgivare	5
7.1.2.1	Kontroll av inskickade samlingsräkningar	5
7.1.3	Kontroll mot vårdgivarnas patientjournaler m.m.	6
7.1.4	Införande av automatiska kontroller	7
7.1.5	Bedömning	7
7.2	Finns en tydlig ansvarsfördelning för den interna kontrollen?	7
7.2.1	Bedömning	8
7.3	Finns en tillfredsställande uppföljning av den interna kontrollen och vidtas åtgärder med anledning av uppföljningen?	8
7.3.1	Bedömning	8
8	UNDERTECKNANDE	8

1 SAMMANFATTNING

Granskningen har syftat till att svara på om landstingsstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll vid utbetalning av ersättning enligt nationella taxan till externa vårdgivare som tillhandahåller läkar- och sjukgymnasttjänster.

Granskningen har omfattat dokumentanalyser och intervjuer med beställarchef, utredare samt två handläggare vid beställarenheten.

Vi bedömer att styrningen/regleringen av den interna kontrollen i form av rutiner, riktlinjer etc. inte är tillfredsställande. Det interna reglementet är inaktuellt, det saknas aktuell dokumentation av tillämpade rutiner och det sker ingen kontroll mot de journaler/material som finns hos vårdgivarna för att säkerställa att landstinget endast betalar för behandling som de externa vårdgivarna faktiskt utfört.

Det genomförs en rad kontroller av det underlag som de externa vårdgivarna skickar in till landstinget som grund för begärd ersättning. Däremot sker ingen kontroll mot de journaler/material som finns hos vårdgivarna för att säkerställa att landstinget endast betalar för behandling som de externa vårdgivarna faktiskt utfört.

Vi bedömer vidare att uppföljningen av den interna kontrollen inte är tillfredsställande. Granskningen har visat att det inte sker någon systematisk uppföljning och utvärdering av att de upprättade kontrollaktiviteterna tillämpas och fungerar effektivt. Vi anser att det bör utformas och fastställas rutiner för tillsyn, uppföljning och utvärdering av kontrollaktiviteterna.

2 INLEDNING, BAKGRUND

Landstingets insyn hos externa vårdgivare är begränsad jämfört med insynen i den egna förvaltningen. Landstingets revisorer har därför beslutat att en granskning ska genomföras av landstingets interna kontroll för utbetalning av ersättningar till externa vårdgivare.

Granskningen är även till viss del en uppföljning av granskningen av Fakturor och bensinkort (diarienummer: Rev/19/2010) som genomfördes år 2010.

3 SYFTE, REVISIONFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Granskningen har syftat till att svara på om landstingsstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll vid utbetalning av ersättning till externa vårdgivare.

De revisionsfrågor som ställts i granskningen är:

- Finns det en tillfredsställande styrning/reglering av den interna kontrollen i form av rutiner, riktlinjer etc.?
- Finns en tydlig ansvarsfördelning för den interna kontrollen?
- Finns en tillfredsställande uppföljning av den interna kontrollen och vidtas åtgärder med anledning av uppföljningen?
- Är kvaliteten i leverantörsfakturorna tillfredsställande för att möjliggöra en kontroll?

Granskningen har avgränsats till att omfatta externa vårdgivare som tillhandahåller läkar- och sjukgymnasttjänster enligt lagen om läkarvårdsersättning respektive lagen om ersättning för sjukgymnastik.

4 REVISIONSKRITERIER

Revisionskriterierna utgör utgångspunkt för revisionsfrågorna och är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning har revisionskriterierna huvudsakligen utgjorts av:

- 6 kap. 7 § Kommunallag (1991:900)
- Lag (1993:1651) om läkarvårdsersättning
- Lag (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik
- Attest- och utbetalningsreglemente

5 GRANSKNINGSANSVARIG

Granskningen har genomförts av yrkesrevisor Mattias Holmetun.

Majvor Enström, revisionsdirektör och certifierad kommunal yrkesrevisor, har det övergripande ansvaret för att granskningen har genomförts med en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna, metoder, fakta, bedömningar och framförda rekommendationer.

6 METOD

Granskningen har omfattat dokumentanalyser och intervjuer med beställarchef, utredare samt två handläggare vid planerings- och beställarstaberna.

Förbundsjurist vid Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har konsulterats angående rättsläget när det gäller landstingets möjligheter att genomföra kontroller i de externa vårdgivarnas patientjournaler/övrigt material.

Granskningsrapporten har faktagranskats av beställarchef vid beställarenheten.

7 RESULTAT

Varje månad skickar de privata vårdgivarna in en samlingsräkning till landstingets beställarenhet. Kvitton för varje enskild patient utgör underlag till samlingsräkningen. Många av vårdgivarna använder sig av elektroniska system för att hantera dessa räkningar. I viss utsträckning förekommer dock även manuella räkningar/kvitton.

7.1 Finns det en tillfredsställande styrning/reglering av den interna kontrollen i form av rutiner, riktlinjer etc.?

7.1.1 Styrdokument

För kontroller av leverantörsfakturor finns ett centralt framtaget attest- och utbetalningsreglemente. Utöver detta reglemente finns också en ekonomihandbok på intranätet där vissa anvisningar och rutiner finns samlade tillsammans med ”lathundar” för hur olika moment genomförs i ekonomisystemet.

Vid den granskning som genomfördes år 2010 av fakturor och bensinkort¹ lämnade revisorerna synpunkter på att de styrande dokumenten som rörde kontroller av leverantörsfakturor behövde aktualiseras och förtydligas samt att det bör utformas och fastställas rutiner för tillsyn, uppföljning och utvärdering av kontrollaktiviteterna.

Av landstingsstyrelsens svar² på ovan nämnda synpunkter framgår att styrelsen avsåg att rätta till de brister som revisorerna påpekat.

Vi har vid denna granskning konstaterat att landstingsstyrelsen ännu inte tillsett att bristerna i de styrande dokumenten rättats till i enlighet med ovan nämnda svar från landstingsstyrelsen.

De intervjuade uppger att det, utöver de centralt framtagna styrande dokumenten, inte finns någon aktuell dokumentation av de rutiner som tillämpas för kontrollen av underlag som ligger till grund för ersättning till privata vårdgivare. I dokumentet ”Underlag för framtagande kravspecifikation för privata vårdgivare, Beställarenheten”³ beskrivs dock övergripande vilka kontroller av inskickat underlag som ska genomföras.

Enligt uppgift kommer landstinget att införa ett system för att beräkna ersättning till privata vårdgivare för de besök de utfört. Beställarchefen uppger att det för detta system kommer att finnas en handbok som beskriver vilka kontroller som ska genomföras.

7.1.2 Rutiner för kontroll av ersättning till privata vårdgivare

För samlingsräkningarna finns en blankett utformad där det framgår vilka uppgifter som de privata vårdgivarna ska lämna när de begär ersättning för utförd behandling. Uppgifter lämnas bland annat om antalet besök, patientavgifter och enligt vilken typ av arvode som ersättning begärs. Vidare framgår av blanketten att behandlingsskvitton som överensstämmer med lämnade uppgifter ska bifogas samlingsräkningen. Av dessa behandlingsskvitton ska alltid patientens personnummer framgå. Enligt uppgift framgår oftast även patientens namn och adress.

7.1.2.1 Kontroll av inskickade samlingsräkningar

Som nämnts ovan finns enligt de intervjuade ingen aktuell dokumentation av de kontrollrutiner som tillämpas.

---

¹ diarienummer: Rev/19/2010

² diarienummer: LS/1257/2010

³ diarienummer saknas, daterat 2010-01-20

De rutiner som, enligt uppgift, tillämpas för kontroller av underlag som ligger till grund för ersättning till privata vårdgivare omfattar följande:

- vart patienten var folkbokförd vid vårdtillfället (ersättning för utomlänspatienter debiteras patientens hemlandsting),
- om patientavgift tagits ut enligt gällande bestämmelser,
- att priser/taxa stämmer överens med gällande prislistor/avtal,
- frikortsdatum för att se så att eventuella frikort är giltiga,
- vilken hälsocentral patienter, hemmahörande i Jämtlandsläns landsting, tillhör. Leveranskontroll görs på beställarenheten som sedan fördelar ut kostnaderna på hälsocentralerna.
- rimligheten i antal besök,
- att angivna patientbesök verifieras med bifogade kvitton,
- om vårdgivaren nått upp till taknivåer för ersättning,
- beloppssummeringar vid manuellt sammanställda samlingsräkningar.

Enligt de intervjuade genomförs ovanstående kontroller på samtliga samlingsräkningar med tillhörande bifogade kvitton.

Efter ett årsskifte görs en noggrannare kontroll av att rätt taxa tagits ut då det i samband med årsskifte kan bli ändringar av ersättningsbeloppen.

Efter genomförda kontroller registreras samlingsräkningarna i Excel för att hålla koll på takbelopp och ersättningsnivåer. De sammanställda uppgifterna möjliggör analyser för att följa trender och därmed kunna upptäcka avvikande mönster bland vårdgivarna. Enligt de intervjuade genomförs vissa analyser utifrån nämnda sammanställning samt utifrån de enskilda samlingsräkningarna. Enligt uppgift vidtas åtgärder vid upptäckta eller misstänkta fel t.ex. diskussioner med vårdgivarna.

7.1.3 Kontroll mot vårdgivarnas patientjournaler m.m.

Enligt lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för sjukgymnastik är vårdgivaren skyldig att på landstingets begäran lämna upplysningar och visa upp patientjournal och övrigt material som rör undersökning, vård eller behandling av en patient om det behövs för landstingets kontroll av den begärda ersättningen.

Såsom lagtexten är formulerad förutsätts inte att det ska vara fråga om misstanke om oegentligheter för att landstingen ska ges möjlighet att ta del av nämnda uppgifter. I förarbetena till denna bestämmelse ges dock uppgift om att lagstiftarens avsikt varit att möjligheten att kontrollera patientjournaler inte får användas slentrianmässigt utan att det ska föreligga misstankar om till exempel feldebitering.

Av förarbetena framgår även att landstingets personal som tar del av uppgifter i exempelvis en vårdgivares patientjournaler omfattas av hälso- och sjukvårdssekretessen.

Enligt de intervjuade genomförs det i dagsläget inte några kontroller av att debiterade belopp överensstämmer med genomförda behandlingar, d.v.s. kontroll mot vårdgivarens patientjournal eller annat material hos vårdgivaren av att landstinget endast betalar för behandling som de externa vårdgivarna faktiskt utfört. Det finns inte heller några dokumenterade rutiner för när eller hur sådana kontroller ska genomföras.

Enligt uppgift finns det inte tillräckliga resurser (tid och kompetens) för att genomföra regelbundna kontroller mot patientjournal och tidbok ute hos vårdgivarna. Beställarchefen uppger dock att det vid några tillfällen, efter misstanke om oegentligheter, har genomförts granskning hos vårdgivare. Vi har efterfrågat dokumentation från dessa kontroller men någon sådan har inte kunnat uppvisas.

Det finns dock en ambition att i framtiden genomföra regelbundna kontroller ute hos vårdgivarna.

7.1.4 Införande av automatiska kontroller

Enligt de intervjuade kommer det under våren 2013 att införas ett system (Privera) för att beräkna ersättning till privata vårdgivare för de besök de utfört.

Om detta system utvecklas och tas i drift kan vissa av de kontroller som i dagsläget görs manuellt komma att skötas automatiskt av systemet, till exempel kontroll av patientens folkbokföringsort.

7.1.5 Bedömning

Vi bedömer att styrningen/regleringen av den interna kontrollen i form av rutiner, riktlinjer etc. inte är tillfredsställande. Denna bedömning grundar vi på att det interna reglementet är inaktuellt, att det saknas aktuell dokumentation av tillämpade rutiner samt att de möjligheter till kontroll mot de journaler/material som finns hos vårdgivarna inte nyttjas.

Avsaknaden av aktuella styrdokument ökar risken för att kontrollmoment glöms bort eller utförs på ett otillfredsställande sätt, särskilt vid eventuell personalbyte.

Det faktum att det i huvudsak inte genomförs kontroller av andra underlag än de inskickade samlingsräkningarna, med tillhörande kvitton, medför en ökad risk för att landstinget lider ekonomisk skada.

7.2 Finns en tydlig ansvarsfördelning för den interna kontrollen?

Som tidigare nämnts har attest- och utbetalningsreglementet uppdaterats sedan den granskning som genomfördes år 2010⁴. Detta innebär att de avsnitt i attest- och utbetalningsreglementet som rör ansvarsfördelning inte fullt ut överensstämmer med den organisation som gäller inom landstinget idag, till exempel när det gäller vem som ansvarar för att reglementet efterlevs.

Av attest- och utbetalningsreglementet framgår dock att det är attestanten som ansvarar för att alla, i reglementet föreskrivna, kontrollåtgärder har utförts före utbetalning d.v.s.: kontroll mot beslut och anslag, kontroll mot beställning, kontroll mot leverans och siffermässig kontroll.

I enlighet med attest- och utbetalningsreglementet utför andra personer än attestanten delar av kontrollen av underlaget. De i avsnitt 7.1.2.1 nämnda kontrollmomenten sköts av två handläggare

---

⁴ diarienummer: Rev/19/2010

re vid planerings- och beställarstaben innan utbetalningarna skickas vidare till beställarchefen för attest.

7.2.1 Bedömning

Vi bedömer, liksom vid den granskning som genomfördes år 2010, att attest- och utbetalningsreglementet behöver revideras. Enligt reglementet ligger ansvaret för att reglementet efterlevs på en befattning som inte längre finns inom landstingets organisation (förvaltningschef).

Vi bedömer dock att det är tydliggjort att det är attestanten som ansvarar för att de, enligt reglementet, obligatoriska kontrollerna genomförs innan utbetalning. Vi bedömer vidare att det är tillfredsställande att kontrollmomenten delats upp mellan olika personer.

7.3 Finns en tillfredsställande uppföljning av den interna kontrollen och vidtas åtgärder med anledning av uppföljningen?

Som tidigare nämnts är attest- och utbetalningsreglementet otydligt i avseendet vem som ansvarar för uppföljningen av den interna kontrollen. Av ”Arbetsordning för ledningsorganisationen 2013”⁵ framgår dock att stabschef ansvarar för verksamheten inom sin stab enligt chefsförordnandet och det uppdrag som staben har.

Enligt de intervjuade genomförs inga regelbundna och systematiska uppföljningar av hur den interna kontrollen fungerar. De upplever dock att felfrekvensen är låg och att det i de flesta fall rör sig om rena räknefel. Någon statistik över felfrekvens eller feltyp finns dock inte.

7.3.1 Bedömning

Vi bedömer att uppföljningen av den interna kontrollen inte är tillfredsställande.

För att veta om de upprättade kontrollaktiviteterna tillämpas och fungerar effektivt behöver de övervakas, följas upp och utvärderas⁶. Vi rekommenderar att det utformas och fastställs rutiner för tillsyn, uppföljning och utvärdering av kontrollaktiviteterna.

8 UNDERTECKNANDE

Mattias Holmetun
Yrkesrevisor

Majvor Enström
Revisionsdirektör

⁵ diarienummer LS/15/2013

⁶ På den säkra sidan, *Om intern kontroll för förtroendevalda i kommuner och landsting*, Sveriges Kommuner och Landsting, 2008, sid 27.